

Doğu Karadeniz'de 'Su Oyunu' oynanıyor

Dünyada güç odakları, petrolden sonra suya ulaşmak için çeşitli oyunlar oynanarak Türkiye'de de su kaynaklarının kullanım hakkı sözleşmeleri gibi uygulamalar ile suyun ticarileştirilmesi sürecine girildiğini iddia eden Yıldız Teknik Üniversitesi Çevre Mühendisliği Bölümü Öğretim Üyesi Prof. Dr. Beyza Üstün, "Doğu Karadeniz'deki HES projeleri de bu sürecin bir parçasıdır" dedi.

Ülkelerarası savaşlar başlar

Üstün, son yüzyıla kadar Körfez Savaşı, Irak Savaşı gibi sebepleri oluşturarak petrole ulaşan ve dünyada gücü elde tutmaya çalışanların yeni hedefinin "su" olduğuna dikkat çekerek, "Artık bundan sonra ülkeler arası savaşlar 'su'ya erişenler ile suya erişemeyenler arasında' yaşanacak" dedi.

Dünyada güç odaklarının, petrolden sonra suya ulaşmak için toplumları dönüştürmeye çalıştığını, bazı uygulama, toplantı ve yönetim tarzlarıyla suyu ticarileştirerek kendi hegemonyalarına almaya çalıştıklarına dikkat çeken Prof. Dr. Beyza Üstün, bunun temellerinin 1992'de Rio De Jenerio'da BM Çevre ve Kalkınma Konferansı'nda atıldığını belirtti. Bu konferansın ardından aynı yıl Dublin'de yapılan BM Su ve Çevre Konferansı'nda ise suyun 'ekonomik mal' olarak tanımlandığını, hemen arkasından ise dünya medyasında "Su tükeniyor", "Tüm dünyada suya erişim azalıyor" gibi bildik senaryolarla toplumların bakış açısının değiştirildiğini hatırlatan Üstün, su kaynaklarına sahip ülkeler üzerinde bazı operasyonlar yapıldığını vurguladı. Bu çalışmalarından 1996'da Dünya Su Konseyi'nin kurulduğunu, konseyin ilk forumunu 1997'de düzenlediğini, 2000'de Lahay'de, 3 yıl arayla 2003'de Kyoto'da, 2006'da Meksika'da, 2009'da Türkiye'de toplandığını dikkat çeken Üstün, "Bütün bu çalışma, konferans, forum ve toplantılarda erişilebilir su kaynaklarının kimin yönetim ve denetiminde olacağı, kullanılabilir suyun hangi kanallarla tüketiciye ulaştırılacağına dair üretim, pazarlama ve dağıtım yetkisinin kimde olacağı, içme suyunun üretim ve dağıtımının kimin tarafından ve nasıl yapılacağına dair anlaşmalar yapılarak suyu ticarileştirme ve piyasa ekonomisine bırakma sürecine başlanmıştır. Bu toplantılarda sulu tarımın sınırlandırılması, uluslararası havzalarda iş birliği sağlanması, suyu yöneten kurumların reformuna tabi tutulması gibi etkenler tartışıldı. Yani işin özü, su kaynakları kapitalizm gücünü elinde tutan sermayenin ticari insafına bırakılmak isteniyor" diye konuştu.

Hedef sudan para kazanmak

Mart 2009'da İstanbul'da yapılan 5. Dünya Su Forumu'nun Dünya Su Konseyi'nin 5. forum organizasyonu olduğuna dikkat çeken Prof. Dr. Üstün, son birkaç yıldır Türkiye'de, kamu kurumlarının desteği ile su hizmetleri imtiyaz hakkı sözleşmeleri, su kullanım hakkı sözleşmeleri gibi uygulamalar ile suyun ticarileştirilmesi sürecine girildiğine dikkat çekti. Prof. Dr. Üstün, bu süreçte şu örnekleri verdi: "Doğu Karadeniz'de, Rize-Fındıklı'da, Çayeli, Hemşin, Çamlıhemşin, İkizdere, Askaroz, Trabzon'da; İkizdere Çağlayan Deresi, Uzungöl'de, Artvin'de Papart'ta, Balçı'da, Maçahel'de, Barhal'da dereler üzerlerine yapılan, sayıları yüzlerce olan, ancak ürettikleri enerji Türkiye enerji açığının yüzde 9'unu ancak üretebilecek HES ya da barajlarla doğa katliamı yaşanmaktadır. Rize'de, Trabzon'da, Artvin'de yapılmakta olan HES'ler sebebiyle ormanlar ve doğa tahrip edilmektedir. Çay, kivi yetiştiren ve organik arıcılık ile gelir elde edilen yörede gelir kaynakları zarar görmektedir, üretim giderek azalmaktadır. Yine Artvin'de Çoruh Vadisi boyunca, vadi üzerinde yer alan onlarca köy ile Yusufeli ilçesi, projelendirilen 35 adet baraj ve hidroelektrik santrali sebebiyle sular altında kalacak, tarihi, kültürel ve doğal güzellikleri yok olacaktır."

Karadeniz dereleri kurutuluyor

Tunceli'nin 85 km uzunluğundaki Munzur Vadisi ile çevresinin 8 adet baraj ve hidroelektrik santral projesi sebebiyle yok olmakla karşı karşıya kaldığını, Munzur Vadisi ile çevresinin ekolojik dengesini bozan bu girişimin vadi ile çevresindeki insanları göçe zorlayarak yaşam kültürünün temellerini yok etmekte olduğunu, Hasankeyf'te yapılacak barajlarla tarihi kültürel değerlerimiz sular altında kalma ve yok olma tehdidi yaşadığını, İzmir-Bergama'da, Kaz dağlarında, Ordu-Fatsa'da, Artvin'de özel şirketlerin maden arama girişimleri ile doğanın tahrip edildiğini belirten Prof. Dr. Üstün, şöyle konuştu: "Karadeniz derelerinde yapılmaya çalışıldığı gibi, Melen ve Kızılırmak'ta da suyun başka bölgelere taşınması gibi Türkiye'de enerji açığına çözüm üretiyoruz, suyun azaldığı yerlere su götürüyoruz' bahaneleri ile su akışına müdahale edilen derelerin artık akamayacağını ve ondan yararlanan canlılara yaşam kaynağı olamayacağını, onu besleyen toprağın kırılaştığını, tuzlanacağını ve giderek çölleşeceğini biliyoruz. Suyun metalaşması halinde su çıkarımı ve iletimi çok daha artacak, su kıtlığı azalmayacağı gibi tüm canlı yaşamı tehdit eden boyutlara ulaşacaktır."